DIAETETICA
DE
HAEMORRHOIDIBUS.

DISSERTATIO
INAUGURALIS MEDICA,

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE

MAGNIFICI DOMINI

PRAESIDIS ET DIRECTORIS

SPECTABILIS

DOMINI DECANI

CLARISSIMORUMQUE

D. D. PROFESSORUM

PRO

MEDICINAE DOCTORIS LAUREA

RITE OBTINENDA

PUBLICAE DISQUISITIONI

SUBMITTIT

Sigismundus Herczog.

Theses adnexae defendentur in Palatio min. Universit.
Mense Mart. die hora 1847.

BUDAE,

TYPIS REGIAE UNIVERSITATIS HUNGARICAE.

1847.

T. CZ.

FISCHL LIPÓT URNAK

'S TISZTELVE SZERETETT CSALÁDJÁNAK

ÖRÖK EMLÉKE JELÉÜL

E ZSENGE PÁLYAMUNKÁJÁT

AJÁNLJA

szerző

Jahrelang schöpfen wir schon in das Sieb und brüten den Stein aus;
Aber der Stein wird nicht warm, aber das Sieb wird nicht voll.

Schiller

Bévezetés.

Az aranyérrol gyakran vita támad orvosok és nem-orvosok között. Némellyek gondolják, hogy ezen kórra készséggel birnak, mások pedig ezen bajt telyessen kimiveltnek náluk állítják, 's nem ritkán mindkettő csalatkozik. Ezen betegség lappango tőokául szolgál a legtöbb az életművezetségben rejlő bajoknak; azért ezen betegség elhárítására, 's ha még csak gondolóban volna neki eresztésére, azaz: az ugyneve-zett vak aranyeret látóvá tenni, külömbféle gyógy és nem gyógyszerek használtatnak. 'S minthogy leg-gyakrabban korjelesleg az egyik vagy másik kór-jel ellen magokat gyógyitgatják, a kór lényegét feltételező tőokát kevésbé tekintetbe vévén, a helytelen szerekkel folytonos visszaélések többé kevésbé az életművezetség kárára szolgál. Én ezen baj lényegéről és gyógymodjáról mit sem szólandok, csak meggátolására 's gyakran elhárítására is szükséges *élet-rend*-ről, mennyire gyenge ereimből kitelik szót teendek.

Aranyér az alfelből vérfolyást jelent. Aranyérnek azért mondatik, minthogy más betegségek ellen gyakran a beteget óvja; tehát mint az arany után utánna ohajtatik, de gyakran nagyra becsültetik.

Az aranyér külömbféle alakban mutatja magát. Legtöbbnyire mint folyó vagy mint vak aranyér jőn elő. Az első az alfelbőli vérfolyásban áll. A vér az egyenes bél vérerei falain átizzad. A másik az alfelkörüli és az egyenes bélben létező vérerek daganatában áll, azért emez fájdalmassabb amannál; a beteg ennél vért nem lát azért *vak aranyérnek* kereszteltetik. Ritkább a *taknyos aranyér*, a midőn székletètel által nem vér hanem takony választatik el. Még ritkább a holyag-aranyér, midőn a beteg vagy nehezen vagy sehogyan sem hugyazhatik, vagy vért hugyazik.

Az aranyér, akármellyik alakban neki főllépni tetszik, hirtelen ritkán támad, hanem kimivelődésére nagyobb időszakra szüksége vagyon, melly időszakban hosszabb vagy rövidebb ideig tartó, csekélyebb vagy nagyobbszerű nehézségek 's kellemetlenségek adják magokat elő, 's ekkor legtöbbnyire az élelmód szabályozásának a jelen kissebb nagyobb kellemetlenségek meggyőzhetését, további kifejlődése meggátolhatását kőszönhetni.

Aranyeres életrendről.

Hogyha létezik baj, mellynél a helyes életkormánytól valamit reménylhetni, bizonyossan az aranyér az; mert legtöbbnyire egy hibás, mesterkélt, kicsappangó élet szüleménye. Még az sem ritka eset, hogy az aranyeres szülőktől a magzatokra szált kinos ötökség a helyes életkormány által egésszen elpusztitatik. Minden előtt a betegnek, ki helyes életrend által kellemetlen 's kinos ellenétől megakar menekülni elegendő szigorúsággal 's pontossággal birjan, mig ezer alkalmatlanságot ráhalmazó ellenét egészén tőnkre nem tette, mig egész test alkotmányát egészen megnem másitotta volt, 's csak midőn hosszabb időre aranyeres győtrelmeitől már ment, az egyik vagy másikban eleinte kissebb, aztán nagyobbszerű kihágásokat engedhet.

Sok ember mindig gyógyszerrel él, evvel terheli gyomrát, 's ez által aranyeres bántalmain segiteni akar de sok gyönyőre élvezetéből mit sem akar áldozni, az illyen aranyeres komájától bucsút venni soha sem álmodjék, mert ezen baj elháríthatásánál sokkal inkább a gyógyszereket elmellőzhetni, mint az életkormány szabályozását, mi abban áll, hogy a szenvedő csak azt tegyje, mi egészségének hasznos. 's kerüljen, mi egészsége ártalmára lehet, mellyekről röviden szóllani következendőkben szándékom.

Az ételekről.

a.) Mennyiségökre nézve.

Ha az ember mértekletlenül eszik, aranyeret, kórkészség jelen lévén, támaszt; azért evésben mértékletesség ajánl-

ható, ez sok nyavalyák ellen óvószerűl szolgálhat. Az étel menyisége csak annyi legyen,a mennyi életművezetségünk mindennapi felhasználtatása végett megkivántatik, ezen mennyiség meghatározását az étvágyi ingerre az egészséges embernél lehet bizni, de ne tessék a nyelv vagy torok csiklandosságát sinormértékűl használni. Gyakran a sokevés csak rosz szokás, és legtöbb ember többet eszik, mintsem egészsége fentartására szükséges volna. Gyakran tapasztaljuk, hogy jó táplált egyének sokkal kevessebbel érnek be, mint silányan táplaltak. Ezeknek fontolóra kellene venni, hogy nem mind az, mi a gyomrot tőmi, a testet egyszersmind táplálja, hanem csak az mi megemésztetik; ha pedig sokkal több vétetik fel, mintsem megemészthető a gyomor megterheltetik és vagy munkálkodásában meggátoltatik, vagy ha bir vele a nagyobb erőltetés végett a gyakori vérgyülemektől alhasdugulások támadnak, mellyből aranyér születik.

Egyszerre igen sokat nem kell enni, különössen figyelmeztetem erre azokat, kiknek ülő és elmés foglalatosságuk vagyon. Az aranyérben szenvedő kerülje a vendégeskedést, mert ő rosz vendég és rosz vendégfogadó; az első azért, mert a szíves vendéglő felbátorító megkinálásinak illően nem engedhet; a második azért, hogy a meghittaknak például nem szolgálhat. Az étel sokaságánál jobban árt az étel külömbféllessége: hogyha egy gyengébb gyomornak édes és savanyú, sült és sütemény, főzelék és hal, pasteta és gyümölcs, sajt és torta külömbfé borokkal kináltatnak, bár milly jó szívvel adatnak, soha sem adnak elegendő jó tápszert; hanem gyakori felpöffenést, étvágytalanságot, gyomornyomást, székrekedést vagy hasmenést, főfájást, gyengeséget és kedvtelenséget okoznak. Illyen vendégeskedés gyakori ismétlése okot ad az aranyérre.

Legjobb magát szoktatni csak meghatározott időben enni, azon kivűl pedig a gyomrot munkálkodásában nem háborgatni. Ide jár még az is, hogy az evésre elegendő idő engedtessék, és keményebb étkek kellően megrágassanak, ez által a gyomor' működése könnyitetik és az emésztés elősegitetik.

b.) Minőségökre nézve.

Az aranyeresnek, vagy a ki ezen betegségre korkészséggel bir szeszes italoktól igen tápláló ételektől tartozkodjék; de előjöhet eset, hol nem szükséges, sőt nem is tanácsos hirtelen azoktól elválni. Hogyha talán valaki a borhoz vagy a kávéhoz igen nagyon szokott, akkor ha bár aranyeres bántalmakat vesz észre, még se hagyja el a borát vagy kávéját hirtelen, hanem lejjebb szállitsa a bor adagját, a kávét pedig kevésbé melegen 's több tejjel elegyitve használja.

Mennél fiatalabb, vérmessebb és erőssebb az aranyeres bantalmakban szenvedő, annál inkább tartozkodjék tápláló ételek'. fűszerek', théa'. erős kávé', bor', pálinka' használatától, hanem a kevésbé táplálékony növényországból válaszszon magának tápszereket; különössen saláta és gyümölcs neműekkel éljen, ezek higitják és hűsitik a vért; italúl a tiszta forrás viz csak ajánlható.

Egészen külömmbözik az életkormány a látszékony vérmesekre nézve, ezeknél vértely valóban nincsen jelen, hanem az edény és iddeg rendszer felmagasztalt izgékonyságában szenvednek. Az illyen személyek többnyire nyulánk testtel birnak; kezei és lábai kicsinyek; testi és lelki munkákban hamar fáradnak ki; erűtésök szaporább és puhább; az állati meleg nem egyaránt áradja el testöket, majd az egyik, majd a másik testrészökön már kitűnő hidegről, már kitűnő melegről panaszkodnak; gyakran fejök és arcuk forro meleg, midőn kezeik 's lábaik jéghidegek; szeszes és melegitő szerek, bár milly kis adagban is vérőket felheviti, arcukat pirral boritja, szívdobogást és álomhiányt okoz; lelki indulatokra hajlandók, mi által egészségök nem keveset szenved; kedélyök változékony, szeszélyöktől a legvigabb helyzetből a legkomorabba minden illő ok nélkűl átvitetnek; emésztési bántalmakban többnyire szenvednek. Ezen felmagasztalt izgékonyságból származó gyengeség támasztó okai többnyire Venus mezejéni kicsappangások, néma bün, vérvesztések, bú és bánat.

Az imént lerajzolt aranyérben sinlödők tápláló és könynyen emészthető ételekkel éljenek, de kerűlniök kell mind azt, mi hevit és izgat. Árt nekik, különössen nagyobb meny-

nyiségben bor, pálinka, fűszer, kávé 's thea. Hogyha illyen egyének ülő helyzetben elmés foglalatosságokat véghez vinni kéntelenek, különössen szükséges az ételek minéműségét tekintetben venni, nehogy nehéz emészthető ételekkel ugyis gyengébb gyomrunkat terheljék meg. Nehezebb emészthető ételek közé főképpen tartoznak: zsiros húslé, zsiros marhahús, diszno-, lud-, és kácsa-hús, kolbász, füstölt hús, füstölt kolbász, véres és májjas hurka, kemény tójás, sajt, vajjos étkek, zsiros halak, rákok, sütemények, tészták, savanyú és fekete kenyér, burgonya, bab- bors- lencse- és kása-füzelék, ugorka, dio és mandola.

Ajánlható pedig könnyen emészthető és egyszersmind táplálékony ételek, mellyek következendők: leves, különössen a jó, erős, nem zsiros husleves, ide tartozik a ser- és tojásleves is; jó hus, melly fiatal egészséges álatokból légyen, többet ér a sűlt mint a fözött hus (legjobb ha a saját levében pároltatik) de zsiros ne legyen, se nem kemény; galamb- és tyuk-hús; pacsirta-, facán-, nyul-, öz-, és szarvas-hús. Ide tartoznak továbbá: lágy tojjás, fris 's jó vajj, a gyengébb halnemek; a héring 's szardellák (de ezek inkább izgékony mint tápláló szerek); kellően kisűtött fehér buza- vagy rozskenyér; rizs; árpa; a füzelékek között legajánlhatóbbak, mellyeket nyáron zölden használhatunk, mint: a spárga, fiatal bab és bors, édes gyökerek 's külömbféle fűvek; a burgonya, hacsak folytonossan mindennapi kenyér gyanánt nem használtatik táplálékony 's nem ártalmas; a sűlt burgonya a nehezebb emészthető étkek közé tartozik. Mennél egyszerűbben készitetnek-el az ételek, annál hasznossabbak az aranyeres bántalmak elháritására.

Öreg embereknek, kiknél az emésztési tehetség lehangolt állapotban vagyon, habár aranyeres bántalmakban szenvednek, mégis, különössen, ha neki szokva vannak, meglehet engedni a bort és a füszerezett ételeket; amott a bor' menynyisége és különössen minősége az ártalmasságot modositsa; imitt a belföldi fűszereket a külföldiek helyett használatba kell hozni.

Az italokról.

Itt is tekintetben jőn a testi alkotmány, életszak, szo-
.ás, és életmód. A jó és tiszta kutviz első rangot érdemel
iinden italok között a fiatal, erős, vérmes aranyeres bántal-
nokban szenvedő egyéneknél.

Mint mindenben ugy a vizzel élésbeni tulságoskodás ár-
almas, mert a gyomrot megterheli és meghűti. Roszszabb e-
nésztési tehetséggel biró egyének, kiknél az iddeg- és edény-
endszer felmagasztalt állapotban jelen vagyon, vékony fehér
agy barna serrel élhetnek.

Aranyeres bántalmakban szenvedő egyéneknek javalta-
ik még akkor is vizet, sőt vékony jó sert inni, midőn nem
s szomjaznak; mert ezen italok a vért higitják-meg, kerin-
gésében elősegitetik 's igy lassankint a helybeli vérgyűlemek-
ől szabadulnak meg.

A bor általjában, ha nagyobb mennyiségben 's egyszers-
nind mindennapi mulatóúl használtatik elengedő ok aranyeres
ántalmak előidézésére; mind a mellett nem egyáltaljában el-
iltandó, borhoz szokott haladtabb korú egyéneknek meg le-
et engedni a savanyú kevésbé szeszszes bornemekkeli élést.
)llyan egyéneknél, kik érzékeny gyomorral birnak, vagy
asmenésben gyakran szenvednek, a bórtól pedig egy általjá-
an el nem válhatnak, ezen emlitett bornemet Malagai vagy
Iadeirai szeszes borra fölcserélhetni. Ezen franc borok he-
yett jó foganattal a Budai, Ményesi és Neszmélyi ó bort le-
et használni.

Nem kevésbé ártalmas az aranyeres bántalmakban szen-
edőnek a szeszes és fűszeres szerekkel készitett thea, külö-
össen ha mindennap használatban hozatatik.

A ruházatról.

A ruházatnál kettőre főképpen kell vigyázni.

1-ször. A ruha a testet a meghűtéstől óvja, azért a kü-
ömböző évszakhoz', éghajlathoz, kórhoz, testalkathoz, és
zokáshoz szabva legyen. Fiatal, vérmes egyenek könnyeb-
en és hüvössebben öltözködhetnek mint öregek és gyengék.

A lábak és az altest legkönnyebben hütethetik meg, mit ill ruházattal meggátolhatni. Nőszemélyeknek illy esetben az al só nadrág hordozását lehet tanácsolni.

2-szor. A ruha az altestet ne nyomja; az igen feszes ru hák az altestre nyomást gyakorolnak, a vérkeringést kisseb nagyobb mérsékben meggátolják, vérgyűlemek támadnak ' igy alkalmat nyujtanak az aranyeres bántalmak előidézésér és kimivelődésére.

A tisztaságról.

A tisztaság általjában az egészség föntartása végett min den embernél főfigyelmet érdemel; de leginkább az aranyere bántalmakban szenvedő egyének sikerrel figyelmeztetnek a gyakori fehér-ruha 's ágybeli váltásra, a mosásra, fűrdésr és dörzsölésre, mi által a börműködése előmozditatván, a vé nagyobb mennyisége a külbörre kecsegtetik, 's ezen uton i az aranyeres bántalmakat előhozó alhasi vérpangások kisseb bitetnek. Mosásokra legalkalmassabb a fris hideg viz. Az al test, alfel, középhus 's nemzőrészek mindennapi hideg mo sása mint ezen részek erősitése végett, mint az aranyeres bán talmak elhárítása végett ajánlható. A gyomorgörcsben vag más iddeges bántalomban szenvedőknek szeszes mosások min palinkával kölnői vizzel (Eau de Cologne) tanácsossak.

A test különössen pedig az altest mindennapi dörzsölés mind azoknak hasznos, kik gyenge emésztési tehetségben szélkórban, székrekedésben és aranyérben szenvednek. Eze dörzsölések végbe vitethetnek puszta kézzel vagy posztóval.

A fürdés az aranyeres bajokban szenvedő egyénekne hasznos lehet. De itt is az egyén' korát, test' alkatatát, teki tetbe kell vennünk. Az erős és fiatal egyéneknek ajánlhat hideg fürdő használatát az aranyeres bántalom elhárítása v gett, mi az öreg és gyengéknél inkább meleg fürdő haszn lata által éretik el.

Mozgásról.

Már fölebb emlitettem, hogy az aranyérre különösse hajlandók, kik ülő életmódra szoritva vannak; ebből elegen dően kitetszik milly fontosságú az aranyeres bántalmakba

szenvedőknek a gyakori mozgás. Gyakran elegendő gyógyszer azok elháritására. Kellő mozgás által különössen az izomrendszer erősitetik meg, a vérkeringés szabályoztatik, az emésztés előmozditatik, a külbör működésében elősegitetik, az álom javitatik.

A gyakori mozgás ezen jótékony hatást csak akkor gyakorolja, ha a város falain kivűl a szabad légben, vagy a városban tágas téren vagy nagyobb kertekben a sétálás vitetik véghez. Mert ezen helyeken a levegő tisztább, élenyt nagyobb mennyiségben foglal magában, mi a tüdökben keringő visszeres vért üteresre való átváltozását leglényegessebben eszközli ki.

A szabadban mindennapi kellő mozgást különössen azoknak ajánlom, kik foglalatosságuk és tisztségek végett a szobát őrizni kéntelenitetnek. Ezeknek a tettleges (activ) mozgás legajánlhatobb, különössen a gyalogolás, mert e mellett az egész test izmai, különössen pedig az alvégtagok, has, mell és hát izmai kellően gyakoroltatnak és erősitetnek; de mind mindenben a középut a legjobb ut, ugy itt is, mert a gyengébb egyéneknek a mozgássali tulságoskodás, azaz: vagy igen sietve, vagy pedig igen sokáig folytatva megtörténvén, szivdobogást, a tagok reszketését, a száj szárazságát, gyengeséget, 's izzadást okoz. A fiatal és erős alkatmányú egyéneknél, szintugy télen is a gyalogalás siettöbb és tartossabb lehet, mint gyengébb 's haladtabb korú egyéneknél valamint nyáron is.

A kocsizás csak öreg 's gyenge egyéneknek hasznos mozgás; de a gyalogolással soha sem egybehasonlitható. A gyors és sokáig folytandó kocsikázás és lovaglás az aranyeres bántalmak előidézésére alkalmul szolgál.

Hogy a mozgás céljának elegendőképpen megfeleljen mindennapon kellően vittessék végbe. Kár minden felhöcskétől visszairtozni, ha pedig az idő egy általjában nem kedvez célirányos házi foglalatosságot választani szükséges, illyenek: nőszemélyekre nézve a konyhai foglalatoskodások 's szobatisztitás; férfiakra nézve pedig a tekézés.

A sétálásra legkedvezőbb idő nyáron reggel és estve, télen pedig 10—12 óráig, de soha mindjárt ebéd után, hanem vagy annak előtte vagy annak utánna három órával.

Az alvásról.

Az egészség föntartására az alvás szükséges. A ki álomhiányban szenved, korlátolt életmód által iparkodjék áttól megmenekülni; különössen az aranyeres bántalmakban szenvedők álomhiányban szenvednek, mert többnyire vértorulatban, az iddegrendszer felingerültségében szenvednek; azért éltöket ugy kormányozniok szükséges, hogy jó és erősitő álmukat visszanyerjék, nehogy az aranyér 's más külömbféle bajok rabjáva tétessenek.

Az erősitő álom visszanyerése végett következő pontokra figyelmeztetem: a szabad légbeni mindennapi sétálás, ez az erős álmot legbiztossabban támasztó okokhoz méltán számitathatik; az estvélezések szűkebb korlátok közé szoritassanak: legtanácsossabb a vacsorátol egy időre elszoktatni magát, v. legalább két vagy három orával a lefekvés elött történjék; nehogy megtelt gyomra a szenvedőt álmától fossza meg, erre azok különössen figyelmeztetnek, kik gyengébb emésztési tehetséggel birnak; meleg italok, mint bor, thea, kávé használata a lefekvés elött árt, mert a vért felheviti 's gyorsabb keringésbe hozza, szivdobogást és nyugtalanságot okoz; a lefekvés előtt szigorú álmélkodással párosult munkák kerültessenek; a képzelődési tehetség ne izgatassék fel; elmés éjjelezés igen ártalmas, mert nem csak az éjfélelőtti oráktól, mellyek az álomra legalkalmasbak, megfosztatunk, hanem többnyire az éjfélutánni orákat nyugtalan álomban vagy álomhiányban tölteni kéntelenitetünk; szükséges jókór legalább 10 orakor lefeküdni, és jókor felkelni, mert a jókori felkelés a jókori elalvás szülöjé; ide tartozik még végre, hogy a hálószoba elég tágas, 's csendnek légyen kitéve.

Valamint az álomhiány az egészségre káros befolyást gyakorol, ugy a sok alvás is megkárositi az egészséget. Ha valaki sokáig nem alhatik, ereit vissza nem potolhatja, ezeket naponta fogyasztván erőhiányba esik; ha pedig valaki igenis sokat alszik, a vérkeringés élénkségéből és sebességéből vesztvén, pangásokra alkalmat ád és aranyeret támaszt.

Székletételről.

A jó emésztés 's általjaban a jó egészség, jó étvágy 's mindennapi, könnyű, alakjára, mennyiségére, és állományára nézve rendes székletételek által jellemeztetik meg. Ha aranyeres bántalmakban szenvedők székrekedéssel bajoskodnak, bajjok nagyobbitatik, azért soha sem mulasszanak el a mindennapi székletételről gondoskodni. Erre nézve az illő életrendhez folyamodni legtanácsossabb, mert a hashajtó szerek ismételt használata káros lehet; midőn ezen szerek hatására a végcsatornában vérpangás támasztatik, mi az aranyérnek kedvez, 's midőn használata utána legtöbbnyire a belekben szárazság, 's innen aztán annál makacsabb székrekedés marad vissza.

A székletételre való idő legjobb reggel. Ezen szabályozott kiüritésre a természetet szoktatni lehet ugy, hogy legelső dolog gyanánt reggel végbevitessék, 's a székletételre való legcsekélyebb ösztönnek engedjünk. Némellyek rosz szokásból visszatartják a bélkiüritést, mi által beleik zsonghiányba esnek 's tágitatnak, miért is székrekedés ered. Csak akkor, midőn ezen szerek által a bélkiürités ki nem eszközölhető, a müleges kiüritő szerekhez kell folyamodnunk. Ide tartoznak a szappannyal vagy konyhasóval és lenolajjal készült könnyü csürék, továbbá a külömbféle hashajtó szerek, mellyek halmazatából mindig az értelmes Orvosra bizassék a választási jog; de soha a szenvedő kénye 's mindenféle többnyire vén aszony tanácsa szerint a legkiválagatattabb drasticai szerekből összetett Essentiákkal éljen, mert ez által egészsége állapotját minden időre tönkre teendi.

A nemi ösztönről.

A gyakori 's időnelötti kielégitése a nemi ösztönnek aranyeres bántalmakat idéz elő. A még kifejlödésben foglalt életművezetségnek a nemi ösztön' kielégítése káros, mert jelen aranyeres kórkészség mellett aranyér támasztatik az alfel és a nemző részek vérereibeni torulata miatt. Aranyeres egyének hamis ösztön által gyakoribb közösülési vágytól lepetnek meg, mellynek ellenállniok szükséges; azért kerüljenek minden kicsappongásrai alkalmat, és a szép nemmel minden közelebb társalgást; ezeknek mérsékelt életmód különössen ajánltatik; táplálékonnyabb ételektől, fűszerektől, és szeszes italoktól tartozkodjanak; a képzelődési tehetségüket korlát közé szoritsák; mindennapi mozgás által a szabadban magokat fárasszák ki; korán keljenek föl; pelyhes ágyat mellőzzenek, — Ugyan ezen életmód a némabün elmellőzése végett, mellynek következményei sokkal irtozóbbak, mint a szerelem mezejéni kicsappangásokéi, ajánlható.

Theses defendendae.

1. Sunt morbi, quos non licet sanare absque damno aegri.

2. Medicinae, praesertim Diaeteticae nonnullae regulae fundamentales populariter doceri, seu in scholis publicis tradi deberent; Nam

3. Ex inscitia letalia saepe oriuntur pericula.

4. Sensus visus inter caeteros sensus externos primum occupat locum.

5. Natura sanat, medicus curat morbos.

Hufeland.

6. Amputatio lobularis caeteris amputationum methodis semper postponenda.

7. In Syphylide sananda jodum hydrargyro praeferendum.

8. Sympathia sistit basim momentosam pro methodo aegros feliciter curandi.

9. Cranioscopia ad lusus Medicinae referenda.